

על חירות וחופש

1) שמונה פרקים לרמב"ם פרק ד'

"למשל אם נראה אדם שנקנתה לו תכונת הקמצנות בנפשו... כאשר נרצה לרפאותו, לא נצווהו בעין יפה, שזה כמי שירפא מי שגבר עליו החום בדבר השווה, וזה לא יבטיחוהו מחוליו. אלא נניע אותו לעשות פעולת הבזבזו פעמים רבות, עד שתסור מנפשו תכונת הקמצנות, וכמעט שיקנה את תכונת הבזבזו, ואז נסלק ממנו פעולות הבזבזו, ונצווהו להתמיד בפעולות העין היפה, ויקבלם עליו לעולם.

וכן אם ראינוהו מבזבזו, נצווהו שיעשה פעולות הקמצנות וישגן. אבל לא נכפול עליו פועל הקמצנות פעמים הרבה כמו שכפלונו עליו פועל הבזבזו. וזה החידוש הוא חוק הריפוי וסודו, והוא, שלהוציא את האדם מהבזבזו לעין היפה, יותר קל מלהוציאו מהקמצנות לעין היפה. וכן להפוך את געדר ההרגשה בהנאה להיות נזהר, יותר קל וקרוב מלהפוך את בעל התאוה להיות נזהר. ולזה נכפול על בעל התאוה פעולות העדר ההנאה, יותר ממה שנכפול על געדר ההרגשה פעולות התאוה.

ונחייב את הפחזן במסירה לסכנות, יותר ממה שנחייב את המוסר עצמו לסכנות בפעולות הפחדנות. ונרגיל הכילי בפזרנות, יותר משנרגיל הפזרן בכילות. וזה הוא חוק רפואת המידות, וזוכרהו".

2) מאמרי הראי"ה עמוד 157

"ההבדל שבין העבד ובן החורין, איננו רק הבדל מעמדי, מה שבמקרה זה הוא משועבד לאחר, וזה הוא בלתי משועבד. אנו יכולים למצוא עבד משכיל שרוחו הוא מלא חירות, ולהיפוך, בן חורין שרוחו הוא רוח של עבד. החירות הצביונית היא אותה הרוח הנשאה, שהאדם וכן העם בכללו מתרומם על ידה, להיות באמן להעצמות הפנימית שלו להתכונה הנפשית של צלם אלקים אשר בקרבו, ובתכונה כזאת אפשר לו להרגיש את חייו בתור חיים מגמתיים שהם שוים את ערכם. מה שאין כן בבעל הרוח של העבדות, שלעולם אין תוכן חייו והרגשתו מעורים בתכונתו הנפשית העצמית כי אם במה שהוא יפה וטוב אצל האחר השולט עליו איזה שליטה שהיא, בין שהיא רשמית בין שהיא מוסרית, במה שאותו האחר מוצא שהוא יפה ושהוא טוב".

3) כוזרי מאמר ג' פסקה ה'

"החסיד הוא הוא המושל, שהרי כל חושיו וכוחותיו, הנפשיים והגופניים, סרים אל משמעתו והוא מנהיג אותם הנהגה מדינית ממש... שכן הוא חוסם את הכוחות המתאיים ומונע אותם מעבור גבולם, לאחר שנתן להם חלקם וסיפק להם כל מה שממלא חסרונם...".

4) מילון אבן שושן

חירות – חופש, דרוו, מעמדו של אדם חפשי.

5) משנה אבות ו', ב'

והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות אל תקרא חרות אלא חירות שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה

6) דברים ל, י"ט

הַעֲדֹתַי כְּכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמְּנוֹת נִתְּמִי לַפְּנֵי הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה וּבְחֵרֶת בְּחַיִּים לַמַּעַן תִּחַזְּקֶה אֶתְּךָ וְזָרְעֶךָ:

ליצור שינוי...

7) מסילת ישרים תחילת פרק א'

יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה הוא שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו.

8) האדמו"ר מפיאסצנא הי"ד – בעל חובת התלמידים

רק הרצון שהאדם רוצה, ועובד ביגיעה להגשים את רצונו, רצון נקרא. ואם אינו עובד בו, אף אם רוצה הוא, אין זה רצון אלא רק מעין ברכת הלב שמברך ומאחל לעצמו להתאשר בזה הדבר. העני למשל הרוצה שתהיה לו פרנסה, רצון הוא, כיון שגם עובד עליה. אבל הרצון שיש לו, שימצא מציאה של אלף אלפים דינר זהב, זאת רק ברכה שמברך ומאחל לו להתעשר ולא רצון.

הן יש לכל איש ישראלי רצון שיהיה צדיק, אבל זהו רק ברכה שמברך את עצמו, שישכים בבוקר וימצא את עצמו צדיק ולא זה רצון. ורק המדרגה ומצב קדושה שהאדם רוצה ועובד לבוא אליה זהו רצון אמת.

9) גמרא ראש השנה דף ד' עמוד ב'
"תפשת מרובה לא תפשת תפשת מועט תפשת".
